

aan de Amerikaanse Yale Universiteit had hij geleden onder rassendiscriminatie; hij bewonderde het gesloten karakter van de Japanse samenleving en hij meende dat de oorlog in de *Pacific* vele jaren zou duren. Na eerst voorzitter te zijn geweest van een door de Japanners ingestelde Commissie ter voorbereiding van de onafhankelijkheid, werd hij eind september '43 door een Nationale Vergadering, welke louter uit benoemden bestond, tot president gekozen. In Tokio overviel Todjo hem met de eis dat de Philippijnen aan de Verenigde Staten en Groot-Brittannië de oorlog zouden verklaren – dat weigerde hij, beweerend dat hij tijd nodig had om de bevolking van de wenselijkheid van die oorlogsverklaring te overtuigen. Desondanks werden de Philippijnen 'onafhankelijk' en elf maanden later, in september '44, liet Laurel op de eerste Amerikaanse luchtaanval op Manila de door de Japanners geëiste oorlogsverklaring volgen. Slechts een kleine, fanatiek pro-Japanse groep Philippino's kon zich daarin vinden – de overweldigende meerderheid van de bevolking zag met smart naar de dag uit waarop de Japanners door de Amerikanen zouden zijn verdreven.

Inmiddels was het op de Philippijnen op grote schaal tot guerrilla-activiteit gekomen, zowel van de *Hukbalahaps* als van anderen.

De *Hukbalahaps* kregen hun eerste wapens uit voorraden van het Amerikaanse en het Philippijnse leger die aan de aandacht van de Japanners waren ontsnapt. Er vormden zich meer en meer groepen van dit Volksleger die tezamen na een jaar ca. tienduizend strijders telden. Aanvankelijk waren zij niet mobiel genoeg, hetgeen de Japanners de gelegenheid gaf, hun zware nederlagen toe te brengen, maar van de lente van '43 af streefden de *Hukbalahaps* er naar, zich in de agrarische gebieden van de ene streek naar de andere te verplaatsen en deze tactiek werd met succes volgehouden tot aan de periode, eind '44, waarin de Amerikaanse militaire macht de Philippijnse archipel was binnengedrongen.

De *Hukbalahaps* waren in hoofdzaak actief op Luzon, maar daar ageerden van begin '42 af ook kleine groepen Amerikaanse militairen die uit handen van de Japanners hadden weten te blijven – zij vonden steun bij Philippijnse grootgrondbezitters die het beleid van Vargas (en later dat van Laurel) afwezen en zich op hun landgoederen hadden teruggetrokken. Bij die militairen sloten zich talrijke Philippino's aan, op Luzon alleen al een kleine twintigduizend en op het andere grote eiland in de archipel, Mindanao, werden het er nog meer: bijna veertigduizend.

Met de door Amerikanen geleide groepen op Mindanao stond MacArthur van een vrij vroeg stadium af in verbinding: in de eerste maanden van '43 brachten Amerikaanse onderzeeboten *parties*, wapenen en geld